

Slourenski dom

Ste. 65

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Amerika žaluje ob najpretnesljivejši nesreči v svoji zgodovini

Pogreb s 455 otroškimi krstami

New London, 22. marca. o. Včeraj je bil pogreb žrtv strahovite nesreče v Taylorski šoli. Vse mesto je zagnila globoka žalost. Po vseh cerkvah so se darovale službe božje za pokoj duš nesrečnih žrtv velike nesreče v Taylorsu. Stotine otroških krst so bile v cerkvah zasute s cvetjem. Pri službah božjih so sodelovali duhovniki iz vse teške države in celo iz Luizijane. V New Londonu ni družine, ki bi ne bila kakorkoli prizadeta po strašni katastrofi. Po službah božjih se je razvil pogrebni sprevod. Večino otrok so pokopali na tukajšnjem pokopališču, nekaj krst pa so prepeljali tudi v bližnje vasi, na tamkajšnja pokopališča. Vsa Amerika žaluje ob krstah teh stotin otrok.

Preiskava se je medtem nadaljevala in večina inženjerjev ter drugih strokovnjakov je mnenja, da

je nastala eksplozija zaradi tega, ker je plin, ki je služil za centralno kurjavo predrl steno šole, ki so bile grajene iz slabe opeke. Oblasti so že odredile, da se mora v bodoče po šolah uvesti drugačen sistem centralne kurjave.

Po poslednjih podatkih znaša število žrtv katastrofe v Taylorsu 455. Treh otrok ni bilo mogoče spoznati. Osem jih je izginilo, 92 otrok in učiteljev je bilo ranjenih. Guverner države Texas je izjavil, da bo obsedno stanje trajalo, dokler preiskovalna komisija ne bo zaključila svojega dela. Zastopnik podjetja, ki je v šoli instaliral naprave za centralno kurjavo, je bil aretiran in je v preiskovalnem zaporu izjavil, da je upravo šole pravočasno obvestil o nevarnosti, ki bi se lahko pojavila zaradi instalacije teh naprav.

Neka ženska, ki se je v trenutku eksplozije peljala z avtomobilom mimo šole, opisuje nesrečo takole:

»Najprej je iz strehe šolske zgradbe udaril velik črn oblak dima. Čez nekaj trenutkov je razginalo z grozno močjo zidove od znotraj, da se je poslopje kar razkrehnilo. Hkratu so iz dima švigali v zrak vsi mogoči predmeti. Zadonelo je oglušujoče hrumenje. Tla so se majala, kakor pri potresu. Potem pa je dolgo časa vollo grmelo, ko so se zidovi podirali in sesipali drug za drugim.«

Po poročilih drugih pri je pri eksploziji švignil proti nebu orjaški plamen, ki ga je pa takoj zadušila streha, ki se je sesedla in prah ter pesek iz ruševin.

vore tako, žalijo verski čut. Za kristjana je križ edini simbol vsega tistega, kar se hoče danes vzeti roditeljem in otrokom, ki verujejo v Boga. Cerkev nikdar ne bo priznala šol, v katerih učitelji uče verskih resnic mladino. Ta verski pouk ni svoboden in se izvaja v protikrščanskem duhu.

Poslanica se obrača nato na vse duhovnike in menihi, ki imajo tako težke dolžnosti. Poslanica se zaključuje z mislijo, da sv. oče moli za vse tiste, ki trpe zaradi svoje vere. Cerkev se bo znala v ječah in koncentracijskih taboriščih upreti telesnim mukam.

Nemški pastirski list proti kršitvam konkordata

Berlin, 22. marca. AA. Havas: Včeraj so v vseh nemških katoliških cerkvah prečitali poslanico, ki protestira proti kršitvam konkordata iz leta 1933. V Berlinu je poslanico prečital škof Preising v katedrali sv. Hedvige. Poslanica se deli na tri dele. V prvem delu se govori mirno o konkordatu, drugi del govori o veri v Boga in v Kristusa in o pravih roditeljev, ki jih imajo po krščanski morali. V tretjem delu se govori o tistih, ki so se z grožnjami ali obljubami obrnili proti Kristusu.

Sv. oče pravi, da je krivda za kršitev konkordata na strani države ne pa na strani cerkve. Država noče lojalno tolmačiti odredb te pogodbe. Sv. oče ne mara odpovedati tega konkordata samo

iz skrbni za duše, ki so mu poverjene, vendar pa bo branil pravice katoliške cerkve proti oblastnikom v Nemčiji. Nanj v tej smeri ne bo uplival prehodni uspeh ali neuspeh.

Poslanica ostro obsoja plemensko načelo in zavrača teorijo o narodu krvi in zemlji. Vsi, ki go-

Rdeča in bela poročila izpred Madrida

Madrid, 22. marca. m. Včerajšnji boji na fronti pri Guadalajari so potekali v napadih vladnih čet, ki so si prizadevale, da bi ločile Brihuego od C-

fuentesa. Vladni oddelki so naskakovali v treh skupinah, toda Brihuego niso zavzeli, kakor javlja Havasov poročevalec.

Madrid, 22. marca. AA. Snoči ob 22. je bilo izdano uradno poročilo, ki govori o nadaljnjem prodiranju vladnih čet na guadalajarski fronti na severu in severovzhodu. Nacionalisti so po teh vesteh popolnoma odpovedali. Vladne čete so zavzele več vasi in zaplenile ogromne množice vojnih potrebin in živeža. Vladno letalstvo je preprečilo sleherni koncentraciji nacionalističnih čet in je odločno sodelovalo pri včerajšnjih operacijah.

General Miaja je snoči objavil proglas, v katerem poziva vse civiliste, ki posedujejo orožje, da ga izroče oblastem v 48 urah. Pri komur bodo pozneje našli orožje, bo strogo kaznovan. Po poteku 48 ur se bodo vršile tudi hišne preiskave.

V odseku pri Pozobanci še traja huda bitka. Nacionalisti imajo 12.000 vojakov in veliko število strojníc. Štiri topniške baterije in tri tanke.

Salamanca, 22. marca. AA. Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi: na severnem bojišču smo na sektorju sorijske divizije odbili hud napad nasprotnika, pri katerem so sodelovali tudi tanki. Zaplenili smo dva tanka. Na sektorju ojačene madridske divizije smo odbili nasprotnikov napad pri Juesti de la Reina.

Na južnem bojišču so se ponesrečili vsi nasprotnikovi protinapadi, s katerimi je hotel zavzeti postojanke okrog Cordobe, ki jih je pred kratkim izgubil. Naše čete so zavzele še nekaj nasprotnikovih postojank.

V splošnem je prišlo včeraj do živahne letalske akcije. Sestrelili smo tri nasprotnikova lovca in eno napadalno letalo. Polnoma neresnične so pa vesti rdečih radijskih postaj o zavzetju nekih vasi, ki so slejkoprej še zmerom v naših rokah.

Pucelj bo govoril!

Belgrad, 22. marca. m. V senatu se bo danes nadaljevala razprava o državnem proračunu v podrobnosti. Na dnevnem redu je proračun za prosvetno ministrstvo. Danes bo govoril v senatu med drugimi tudi senator Pucelj. K proračunski debati za prosvetno ministrstvo se je prijavil tudi dr. Kramer. Danes bo senat najbrž sprejel še proračun za prosvetno, zunanje in notranje ministrstvo. Verjetno je, da bo proračunska razprava končana v sredo.

Letalski sporazum med Nemčijo in CSR bo podpisan koncem tedna v Berlinu. Po tem sporazumu bo Praga dobila zvezo z Amsterdamom, Bruselom in Curikom.

Pokrovitelj angleško francoskega društva je postal kralj Jurij VI. na prošnjo te organizacije.

Napade na anglikanske duhovščino priobčuje italijanski časopisje, ker je canterburški nadškof v gosposki zbornici grajal italijanske kazenske odredbe ob atentatu na podkralja Grazianija.

delavci s silo upreti. Šest ljudi je bilo ranjenih. V terek zvečer bo veliko protestno zborovanje, na katerem nameravajo protestirati proti nasilnemu postopanju oblasti. Delavski voditelji pričakujejo, da se bo tega zborovanja udeležilo čez 175.000 delavcev.

»New York Times« presoja položaj, ki je nastal spriču stavke v Detroitu zelo resno. Sedaj stavka že 100.000 delavcev, od katerih odpade 64.000 na Chryslerjeve tovarne. Chrysler sam je izjavil, da se v sedanjem trenutku ne more umakniti. Henri Ford pa je izjavil poročevalcu agencije »Associated Press« naslednje: »Mednarodni finančniki, ki se skrivajo za to stavko, bi se morali baviti z drugimi posli, kakor pa s kontrolo avtomobilske industrije. Njihov namen je uničiti konkurenco. Industriji so sami gospodarji situacije in mi smo tako daleč, da naši konkurenti ne bi uspeli ustaviti dela v naših tovarnah.«

Vesti 22. marca

Zdravje sv. očeta je tako dobro, da bo najbrž imel v veliki noči slovesno službo božjo v baziliki sv. Petra in bo podelil z balkona cerkve blagoslov Rimu in vsemu svetu, »urbi et orbi«.

Stanje jarih posevkov v Rusiji je skrajno nezadovoljivo, zlasti na jugu, kjer so kmetje do zdaj posejali komaj kako osmino predpisane površine. Tako piše moskovska »Pravda«, če ji je verjeti.

Sterilizacija za dedno obremenjene in zločince bo uvedla Irska in je prišel zakon o tem že pred narodni zbor. Irel so tako uredbo poznali že pred 9000 leti in je napisana v njihovem starem zakonu »Graagaasenc«. O ojačevanju zločincev bo odločil odbor socialnih in zdravstvenih strokovnjakov.

Japonska križarka »Ašigara«, ki se bo udeležila parade angleškega brodomarša ob kronanju, obišče po teh svečanostih nemške luke.

Devet milijonov plinskih mask za London bo oskrbela angleška vlada. Maske bodo spravljene v treh velikih skladiščih.

Za tujski promet na češkoslovaškem določa novi češkoslovaški proračun pet in pol milijona kron podpore, ekoraj dva milijona več, kakor pa lansko leto.

Naročila iz sovjetske Rusije je dobila poljska kovinska industrija. Sovjeti so naročili predvsem velike množine tanke pločevine.

Letalska nesreča se je pripetila ameriški rekerderki Earhardtovi na letališču v Honolulu, ko je hotela odleteti čez Tiho morje proti San Franciscu. Eksplozija je bencinski tank. Ko bo škoda popravljena, bo letalka iz Los Angelesa odletela na polet okrog sveta.

Sole za vojaško vzgojo mladine bo začela snovati romunska vlada, da se romunska mladina vzgoji v enotnem borbenem duhu.

Nemški poslanik v Washingtonu dr. Luther bo najbrž odstopil zaradi ponavljajočih se izpadov proti Nemčiji, glede katerih ne more dobiti pravega zadoščanja.

O preosnovi angleške vlade v maju po kraljevem kronanju, pišejo angleški listi. Podpredsednik vlade naj bi postal Churchill, predsednik pa sedanji finančni minister Neville Chamberlain. Baldwin bi se iz politike umaknil. Seveda, če ne bo teh sprememb zavrgla glasovita rubrika »Ponedeljskega Jutra« »Čez drn in strn«, kjer jim po lastni izjavi »kaplja iz možganov«.

Italija se ne udeležila kronanja Jurija VI. po svojem uradnem zastopniku, ker je angleška vlada smatrala za umestno, da povabi na to slavlje tudi neguša, česar Italija pač ne more prenesti. Angleška vlada se opravičuje, da je bilo to vabilo čisto formalnega značaja.

Več novih ladij za Poljsko so začeli graditi v angleških ladjedelnicah in sicer rabijo za to delo izključno poljsko železo in jeklo.

Za razvoj avstrijske vojske je treba storiti vse, kar je potrebno, tako je govoril včeraj predsednik republike Miklas na vojni akademiji v dunajskem Novem mestu, ko so imenovali za podporočnike cel letnik gojencev te akademije.

Vojvoda in vojvodinja Kentaka sta iz Pariza odpotovala z letalom v London in s tem zaključila svoje spomladansko potovanje po Italiji in Franciji.

Led je zaprl iztok reke Njemen pri litvanskem pristanišču Klaipėdi. Zaradi tega so nastale poplave tako, da je voda pokrila vse nizke predele 8 m visoko.

Poziv bolgarskim študentom, naj prenehajo z manifestacijami in hodijo spet na predavanja, je izdala narodna zveza bolgarskih študentov. Poziv pravi, da so v ozadiju nemirov inozemske sile.

Pogreb žrtv komunističnih pobojev je bil včeraj v Parizu. Udeležilo se ga je ogromno ljudi.

66 komunističnih agitatorjev je prišla varšavska policija, ker so komunisti vrgli bombo na neki avtobus in pripravljali nemire v Varšavi.

Angleški visoki komisar za Palestino se je z letalom vrnil iz Londona in spet prevzel svojo službo.

Bivališče za tuje vladarje in poglavarje držav, ki pridejo na obiske v Francijo bo uredila francoska vlada v gradu Champs ob Marni. Do zdaj se morali tuji odličniki bivati v hotelih, tudi če so bili gostje francoske vlade.

40 ljudi se je zastrupilo s plini v južnoafriškanskem rudniku Simerjatecku. Poleg tega je bilo pri eksploziji plinov 26 Evropejcev in 50 zamorcev ranjenih.

10 letni program za javna dela je izdelala grška vlada. Ta program bo zahteval čez 7 milijard drahem in določa predvsem gradnjo cest, železnic in osuševanje močvirij.

Sovjetska vlada ni zadovoljna z nadzorstvom nad Španijo, odnosno z razdelitvijo področij, ki naj bi jih nadzorovale posamezne države. Rusija zahteva, da bi predele, ki so v rokah rdečih, nadzirali ona in Francija.

Svetovni kolesarski prvak — Francoz Andre Reno — je padel pri veliki dirki v antwerpenem stadionu in ga je povzročilo motorno kolo, za katerim je drvel njegov najbližji tekmelec. Reno je bil takoj mrtev.

Albanija prepoveduje zakone s tujkami, kakor kaže zakon, ki ga je sprejela albanska zbornica.

Mussolini se vrača iz Afrike domov

Tripolis, 22. marca. o. Predsednik italijanske vlade Mussolini je odpotoval iz Tripolisa, kjer je zaključil svoje inspekcijsko potovanje po posestvih Severne Afrike. V soboto je še obiskal razvaline slovega mesta Leptis Magna, ki ga je ustanovil Septimi Sever. Včeraj je imel daljši razgovor z guvernerjem Libije, maršalom Balbom. Po tem razgovoru je odplul na krov križarke »Polac« iz Tripolisa in prisostvoval zaključnim manevrom italijanskega brodomarša.

Manevri so se začeli pred tripolitansko obalo in bodo trajali najbrž še ves današnji dan in noč. Udeležuje se jih 7 velikih križark, 6 manjših križark, 5 oddelkov torpednih rušilcev, večje število torpedovk, podmornic in letal. Po končanih manevrih bo Mussolini odplul domov.

Tripolis, 22. marca. AA. Stefani: Mussolini je včeraj sprejel v guvernerjevi palači inozemske časnikarje, ki ga spremljajo na njegovem potovanju, in pa člane italijanske akademije Bontempeljia Ojetija Marinettja. Mussolini je rekel, da se mora tisk še bolj zavzeti za probleme italijanskega imperija.

Italija o naši vladi

Rim, 22. marca. AA. »Lavoro d'Italia«, posebna tedenska izdaja »Giornale d'Italia« je objavil iz Belgrada daljše poročilo o stanju sedanje vlade. Med drugim pravi: Težave, na katere je dr. Stojadinović naletel v senatu, so letos izostale. Senat je odobril proračun s močno večino 47 proti 29 glasovom. Vlada je zelo solidna, ker ji je uspelo normalizirati notranjopolitični položaj in si pridobiti novih prijateljev v inozemstvu, med njimi tudi Italijo.

Romunska politika - neizpremenjena

Bukarešta, 22. marca. m. Zimsko zasedanje romunskega parlamenta je bilo nenadoma zaključeno. Politična javnost vidi v tem željo predsednika romunske vlade Tatarescu, da pred svojim odhodom na češkoslovaško obnovi zaupanje namram svoji vladi in da dobi priznanje za svoje dosedanje vladanje. Tatarescu želi s tem javno in uradno poudariti, da njegovo poslanstvo še ni končano in da bo češkoslovaška prestolnica sprejela obisk šefa vlade, katerega položaj je zelo soliden. Zato njegove besede »mi bomo nadaljevali delo, dokler ne bomo opravili svoje dolžnosti«, ki jih je govoril po čitanju kraljevske poslanice po zaključku parlamentarnega zasedanja, niso brez političnega smisla.

Preosnove v avstrijski vladi

Dunaj, 22. marca. o. Predsednik avstrijske republike Miklas je sprejel odstop notranjega ministra Neustätter-Stärmerja, ki je že dalj časa mislil odstopiti. Ta minister je bil znan zaradi svojih simpatij do hitlerjevcev. Ker pa je zadnje čase vlada dr. Schuschnigga začela zavzemati od Nemčije in narodnega socializma vse odločnejše stališče, je bilo jasno, da ne more v tej vladi sedeti nekak tih zastopnik narodnega socializma. To razlago potrjuje tudi vse evropsko časopisje z nemškimi vred. Listi trdijo, da bo zaradi odstopa tega ministra zrasla napetost in sovražnost med Nemčijo in Avstrijo. Avstrija se, kakor je videti, odločno oddaljuje od Nemčije. Posle tega ministrstva je prevzel predsednik vlade dr. Schuschnigg sam, za svojega tajnika v tem ministrstvu pa je imenoval predsednika dunajske policije dr. Skubla, ki je bil do prevrata policijski ravnatelj v Ljubljani.

Slovaki proti zvezi s Sovjeti

Varšava, 22. marca. m. Poljska javnost je zelo simpatično sprejela izjavo voditelja slovaške ljudske stranke g. Hlinka, ki je med drugim dejal, da Slovaki višje cenijo zvezo s Poljsko kakor pa zvezo češkoslovaške s Sovjetsko unijo. Poljsko vladno časopisje je dalj časa skuša poudariti nasproti uradni politiki Prage težnje Slovakov za zblizanje s Poljsko.

Bolgarski javni dolgovi

Sofija, 22. marca. m. Glavno ravnanstvo državnih dolgov je objavilo podatke o stanju bolgarskih dolgov. Po teh podatkih je Bolgarija ob koncu leta 1936 imela 22 milijard 425.158.738 levov notranjih in zunanjih dolgov. Ker ima Bolgarija 6.171.300 prebivalcev, pride na vsakega bolgarskega državljanca okoli 633.000 levov dolga.

Sofija, 22. marca. m. Včeraj so bile občinske volitve v burgaski in vrataški oblasti. Po uradnih podatkih so volitve potekle v redu in mirno ter je pri njih zopet zmagała vlada Kiosejanova.

Predsednik romunske zbornice v Belgradu

Belgrad, 22. marca. m. Danes se bo pripeljal v Belgrad predsednik romunskega parlamenta Nikolaj Saveanu. Za časa svojega bivanja v naši prestolnici bo gost predsednika jugoslovanske narodne skupščine Stevana Ciriča. Prihod Saveanua v Belgrad je v zvezi z bližajočim se sestankom parlamenta Male zveze, ki bo letos v Jugoslaviji. Saveanu bo v Belgradu izročil tudi odlikovanje, s katerim je romunski kralj Karel odlikoval naše parlamentarce, ki so sodelovali na romunski narodni proslavi 1. decembra l. l.

175.000 delavcev protestira

New York, 22. marca. AA. Iz Detroita poročajo, da je vodja zveze delavskih sindikatov avtomobilske industrije Martin zahteval, naj se preneha nasilno izpraznjevanje tovarniških prostorov, ki so jih zasedli stavkajoči delavci. Če njegova zahteva ne bo sprejeta, bo napovedana splošna stavka v avtomobilski industriji.

Stavka v Detroitu se je razširila tudi že na druge tovarne. Policiji je včeraj uspelo izprazniti po delavstvu zasedene prostore konzervne in tobakne tovarne. V tobakni tovarni so se hoteli

Nedelja občnih zborov

Ljubljana, 22. marca.

Včeraj dopoldne so bili v Ljubljani kar trije občni zbori, na katerih so polagali letne obračune Profituberkulozna zveza v Ljubljani, Zdravniška zbornica in Društvo čevljarjev za ljubljanski sodni okraj.

Profituberkulozna liga

Je imela svoje zborovanje v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Z občnega zbora, ki ga je vodil predsednik dr. Bohinec, je bil poslan udanostni brzojav pokroviteljski Protituberkulozne zveze Nj. Vel. kraljici Mariji. Po pozdravu, ki je veljal vsem delegatom in zastopnikom oblasti ter sorodnih organizacij, je podal predsednik svoje obširno predstavitveno poročilo, v katerem je poudaril vso pomembnost in potrebnost te organizacije, ki se bori proti najhujšemu sovražniku človeštva. Kljub temu pa da širša javnost še vedno ne kaže za delo Zveze tisto razumevanje, ki ga to delo zasluži. Vso zahvalo pa je izrekal banu dr. Natlačenu in banskemu svetu, kakor tudi mestni občini. Banovina in občina sta svoje subvencije za borbo proti tuberkulozi zvišali.

Tajniško poročilo, ki ga je podal dr. Debevec, je verna slika ogromnega dela Zveze, ki ima 55 krajevnih odborov in 8 odsekov pri odborih Rdečega križa. V svojem nadaljnjem poročilu je g. dr. Debevec poudaril vse številne potrebe, ki jih uspešna borba proti tuberkulozi ne more pogrešati. O delovanju dispanzerjev je nato podrobneje poročal primarij Golnik dr. Neubauer. V Sloveniji imamo 13 dispanzerjev, PTL jih vzdržuje 11, država pa 2. V teh dispanzerjih je bilo v preteklem letu nad 20.000 preiskav. Ugotovljenih je bilo 671 primerov z odprto tuberkulozo, 1914 pa z zaprtjo ter 580 drugih primerov jetike. Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal g. Čelešnik, se vidi, s kako skromnimi sredstvi se mora ta naša važna zdravstvena ustanova boriti. Po soglasno izdani razrešnici je bil izvoljen v glavnem dosedanji odbor. Po volitvah sta bili dve zanimivi predavanji: dr. Minar je govoril o kostni tuberkulozi, primarij dr. Debevec pa o potrebi novih zavodov za uspešno borbo proti jetiki.

Zdravniška zbornica

Je imela svoj občni zbor v dvorani hotela Metropol. Ob otvoritvi občnega zbora sta bili soglasno sprejeti udanostni brzojavi Nj. Vel. kralju Petru ter Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu. Nato so zborovalci počastili spomin 8 svojih članov, ki so umrli v teku preteklega poslovnega leta. Predsednik dr. Meršol je v svojem predstavitvenem poročilu naglasil razumevanje, na katerega je naležala Zbornica pri vseh pristojnih oblastih, zlasti pri banski

upravi, ki je razpisala celo vrsto novih zdravniških mest. Tajnik dr. Ahčin je v izčrpnem poročilu podal pregledno delo Zbornice v preteklem letu. Delo je bilo v tem letu mnogo obsežnejše, kakor prejšnjega leta. Poleg rednih poslov je bilo treba reševati tudi številne zadeve, ki so izvirale iz dejstva, da se število zdravnikov vedno bolj množi, dohodki pa vedno bolj padajo. Tajnik dr. Ahčin se je dotaknil tudi vprašanja zdravstvenega zavarovanja prebivalstva ter je pri tem izrazil nezadovoljstvo nad raznimi malimi bolniškimi blagajnami, ki zaradi pomanjkanja potrebnih sredstev ne morejo popolnoma ustrežati svojem namenu. Tu poudarja potrebo po poenotenju bolniških blagajn. Blagajniško poročilo, ki ga je podal g. dr. Drobnik, izkazuje višek od v proračunu predvidenega zneska, in sicer višek za 8000 Din; ta znesek bo Zbornica razdelila med fond za onemogel ter pokojninski sklad za zdravniške vdove in sirote. Sledila so poročila nadzornega odbora in disciplinskega sveta, nakar je pri samostojnih predlogih bil zanimiv zlasti predlog dr. Flajsa iz Celja, naj se izvoli pripravljalni odbor za zgraditev Zdravniškega doma v Ljubljani. Pri slučajnosti je predsednik izročil dr. Ladislavu Klincu nagrado docenta dr. Matka v znesku 1000 dinarjev za znanstveno medicinsko razpravo »Nova klinična metoda določitve celokupnega acetona v urinu«; obenem pa je objavil razpis nove dr. Matkove nagrade v znesku 1000 Din za leto 1937-38 pod istimi pogoji, kakor lansko leto.

Društvo čevljarjev

Je zborovalo v dvorani Delavske zbornice. Otvoril in vodil je občni zbor predsednik g. Jernej Perdan, ki je obrazložil obupen položaj čevljarškega stanu. Menda je ni gospodarske panoge, ki bi trpela pod tako konkurenco, kakor ravno delavski stan. Poval je mojstre, naj bodo složni v borbi proti tej konkurenci in proti inozemskemu kapitalu, da pa naj bodo tudi v medsebojnem razmerju lojalni. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je v društvu vpisanih 288 mojstrov, 145 pomočnikov in 64 vajencev, dočim je 36 mojstrov obrt odpovedalo, trije pa so v teku poslovnega leta umrli. Po blagajniškem poročilu so sledile volitve v okrožni odbor in so bili izvoljeni: Jernej Perdan, Ivan Mencej, Franc Ložar, Martin Kralj, Franc Kurent in Ignac Učakar. O številnih vprašanjih, ki zanimajo čevljarški stan, je nato govoril podpredsednik Zbornice za TOI g. Ivan Ogrin, katerega izvajanja so zborovalci nagradili z odobravanjem. Obrtni referent mestne občine g. dr. Frelj je pa nato obljubil, da bo mesta občina tudi vnaprej pobijala šušmarstvo in ne-legalno konkurenco, ki toliko škoduje čevljariskim mojstrom. Pri slučajnostih je govorilo več govornikov o vprašanjih, ki se nanašajo na čevljarški stan in njegovo velekapitalistično konkurenco.

Smrt mladega fanta pod vlakom

Celje, 22. marca.

Danes jutraj so našli na savinski progi pri okoliški šoli mrtvega 24 letnega trgoškega slugo Jakoba Sketa, ki je stanoval na Obrežnem št. 2. Povožil ga je tovorni vlak, ki vozi okoli 6 zjutraj iz Celja v Savinjsko dolino. Sinoči je bil Sket v neki gostilni, kjer se je močno opijal. Ponoči je dalj časa v takem stanju hodil po mestu. Zaradi preobilne pijače, ki jo je zaužil, je bil prav gotovo duševno precej iz ravnotežja. O njegovih duševnih zmedenosti pa priča tudi pismo, ki ga je naslovil na svojo mater. To pismo so našli poleg razmesarjenega trupla. V njem pa ni mogoče najti nobenega vzroka, kaj je mladega fanta gnalo v smrt. Truplo so takoj po komisijskem ogledu položili v kresto in ga odpeljali v mrtvašnico.

Nočni požar v Ločici

Celje, 21. marca.

V petek zvečer se je zopet razžarilo nebo nad Polzele. Požigalska roka, ki je v Ločici povzročila že mnogo požarov, je zopet zanetila nov objekt, in sicer kozolec, last posestnika Smrečnika. Na kraj požara so takoj prišla gasilska društva, ki so preprečila nadaljnji razvoj požara; kozolec se namreč nahaja v sredi več hiš. — Razumljivo je, da so Polzelani radi številnih požarov že vsi preplašeni in večer za večerom s strahom gledajo, v katerem poslopju bo začelo goreti. Želeži je, da bi se ožigalniki resno pobrigali, da bi izsledili požigalca, ki je strah ne samo Polzele in Ločice, ampak že vse Savinjske doline.

Idealna smuka v Savinjskih Alpah

Za velikonočne praznike prireja »Putnik« avtokar — izlet v divno Logarsko dolino, ki je izhodišče za prekrasne smučarske terene na Korosici in Okrešlju. Tako Kocbekov dom na Ojstrič kot tudi Frischaufov dom na Okrešlju bosta oskrbovana in nudila smuke željnim turistom svoje gostoljubno streho. Odhod avtokara iz Maribora je v nedeljo, dne 28. marca ob 7 izpred hotela »Orel«, odhod iz Logarske doline pa v ponedeljek, dne 29. marca o 17, s kratkim postankom v Celju in prihodom v Maribor ob ca 23. Cena za ta prekrasen izlet je le 130 din za osebo. Ker je na razpolago le 20 sedežev, je treba pohiteti s prijavitvami ter si pravočasno zagotoviti mesta v avtokaru.

Idila na socialnem uradu pod starim režimom

Ljubljana, 22. marca.

Na proračunski seji v soboto so mnogi govorniki — člani mestnega sveta razgrnili velike zanimivosti o poslovanju nekaterih uradov pod starim režimom. Sedanja uprava je prelomila v proračunu s preteklostjo. Ko se je izvajalo samo kurativno skrbstvo, in krenila na nova pota komunalne socialne politike. Prav poučen in stvaren referat je med proračunsko debato podal m. sv. G. Vider, iz katerega govora smo že navajali nekatere odstavke, danes pa podajamo občinstvu še nadaljna razkritja.

50 kv. km gozda v ognju

Banjaluka, 22. marca. m. Sinoči je v planini Skakavica na trojni meji med banjaškim, kotovarskim in tesliškim okrajem izbruhnil ogromen gozdni požar, ki se je zaradi močnega vetra z veliko naglico razširil daleč naokrog. V kratkem času je zajel nad 50 kv. km gozda. Vsi napori oblasti ter tamkajšnjega prebivalstva, da bi požar pogasili, ali vsaj omejili, so ostali brezuspešni vse dotlej, dokler ni prišlo deževati. Škoda, ki jo je povzročil požar še ni ocenjena. Zdi se, da so požar povzročili kmetje, ki so pri delu v gozdovih kurili, da bi se greti.

Orkan nad vrbasko banovino

Banjaluka, 22. marca. m. Sinočnja nevihta je na področju vse vrbasko banovine povzročila veliko škodo. Divjal je orkan, ki je bil tako močan, da je odnašal strehe s hiš. Največ škoda je orkan napravil podjetju »Bosna-Boas«.

Ustanovni občni zbor Združenja književnikov v Belgradu

Belgrad, 22. marca. m. Na inicijativno središnje Penkluba je bilo včeraj v Belgradu javljeno združenje književnikov. Ustanovnemu občnemu zboru je prisostvovalo iz vseh večjih krajev države po več zastopnikov. Občni zbor je bil precej buren, posebno ob priliki, ko sta se skočila v lase Milan Grol in Stanko Vinaver. Za predsednika združenja književnikov je bil izvoljen Veljko Petrović.

Sejem sv. Jožefa na Savi

Jesenice, 20. marca.

Znano je, da so Jesenice popolnoma industrijski kraj, vendar pa se prebivalstvo trdovratno drži starih tradicij, prav kakor kmetstvo ljudstvo na deželi. Ena takih, skoraj bi rekli, najstarejših tradicij je sejem sv. Jožefa na Savi.

Tudi letos ni bilo izjeme, vsi se je trlo med nešteti stotnicami, iz okolice so prihajali peš, na vozech, kolesih in v vlaku. Povprečno je samo iz sosednih župnij prišlo več kot pet tisoč ljudi. Jeseniško delavstvo pa je dan pred praznikom prelo svoje mesecno in tedensko plačo, tako da so topot tudi kramarji dobro odrezali ter odnesli iz Jesenic lepe denarce. Največji dobiček pa so imeli gostilničarji, kajti krčme so bile vse prenatrpane, prav kakor da bi bilo vse zastoj.

Izsleden ljubitelj tu'e lastnine

Ptuj, 22. marca.

Ze pred enim letom je opazil posestnik Zupančič Matevž iz Hajdine, da mu neznani nepridipravi nasilno odpirajo njegovo kašico in v večji in manjši množini odnašajo razne življenjske potrebščine in sploh vse, kar jim pride pod roko. Na ta način so ga oškodovali za nad 4000 Din. Dolgo se ni moglo izvedeti, kdo bi bil ta nepoklicani obiskovalec. Te dni pa je prišlo na uho orožniškemu podnadarniku Hribarju na Bregu, da bi prišla v poštev najemnika iz Hajdine Klaneček Peter in Jerenko Franc. Potom polzvedbo je Hribar res ugotovil, da se ni motil v svoji sumnji in je oba navedena pod težo dokazov aretirjal in oddal okrajnemu sodišču v Ptuj.

Uboj v Velovlaku

Ptuj, 22. marca.

Kakor smo že poročali, da je v pretečenem tednu postal žrtev pretepa v Velovlaku Rojs Jožef, smo izvedeli še naslednje podrobnosti. Posrednici in gostilničarki je preteklega leta umrl njen mož in je sedva mlada vdova dobila takoj več čestilcev, med katerimi je bil tudi pokojni Rojs Jožef in Horvat Anton, pos. sin iz Podvinčev. Ker se Kovačecova ni še odločila niti za enega, niti za drugega, je bila približno vsem enako naklonjena. Ta so seveda ni bilo pogodu nobenemu izmed konkurentov. Ko so se kritičnega večera zbrali nevede v omenjeni gostilni pokojni Rojs, Horvat in Bežjak Simon iz Kiarja, je prišlo kmalu med njimi do prerekanja in pretepa. Gostilničarka, katere dolžnost bi bila, da skuša preprečiti pretep, je poslala svojo hčerko Rozalijo v kuhinjo po dolg kuhinjski nož in potem se na dvorišče po gnojne vile. To morilno orodje je izročila Bežjaku in Horvatu, ki sta pričela obdelovati Rojsa, ki je bil proti njima brez moči. Bežjak ga je sunil z nožem s tako silo od strani

v trebuh, da je prav malo manjkalo, da mu ni na drugi strani pogledala ostrina von. Smrtne rane mu je zadal tudi Horvat z gnojnimi vilami. Orožniki, ki so uvedli takoj preiskavo, so ugotovili krivdo vseh prisotnih in so kar na lepem vnelili v verige Bežjaka, Horvata, gostilničarko Kovačecovo in njeno hčerko Rozalijo ter jih ob spremljevanju vaščanov, ki so gledali ta žalostni prizor nemoreno in podivjanosti, odpravili v zapore okrajnega sodišča v Ptuj.

Največji in najmodernejši avtobus v državi

Maribor, 21. marca.

Danes jutraj so oni Mariborčani, ki radi ali ki morajo zgodaj vstajati, videli na mestnih ulicah avtobus naravnost ogromnih izmer, ki je nastopil svojo prvo poskusno vožnjo. To 10 metrov dolgo vozilo, ki se je nekako jedva priložilo skozi ozke mestne ulice, je z upravičenjem vzbujalo vso pozornost. Elegantna zunanost v sivo-modro-srebrni barvi in strogi erodinamični liniji, ki gre celo tako daleč, da so tudi koleša popolnoma blindirana in svetilke vgrajene naravnost v karoserijo, še bolj pa razkošna notranost, to so glavne karakteristike novega izletniškega avtokarja, kakor mu po velikosti in opremljenosti za sedaj para v naši državi. Mestna podjetja so se odločila za nabavo tega sedmega svojega avtobusa na pogon s plinskim oljem in znamke MAN na podlagi pogodbe, ki jo je mestna občina sklenila z mariborskim »Putnikom«, da bo ona s svojimi avtobusi izključno vršila za Putnika vse izletniške vožnje. Naročila so v nürnbürki tovarni sploh največje šasijsko, ki prihaja za avtobuse v poštev. Motor ima 110 KS,

povprečna brzina voza pri polni obtežbi znaša 70 km na uro, gonilo ima najmodernejšo aphon prestavo, ogromna koleša, ki tehtajo vsako 135 kg, so opremljena z Boschovimi zavorami na stisnjeni zrak ter ima motor posebno pripravo za polnjenje zračnic na motorni pogon, voz se kuri s segretim zrakom na dvojni odvod, kontrolna aparatura pa je opremljena s tahografom sistema Kienzle, ki beleži na papirni trak vsak gib med vožnjo, tako da je kontrola voza kar natančnejša. Mimogrede povedano, morajo biti sedaj opremljeni s tem tahografom v Nemčiji vsi avtomobili ter služni papirni trak v slučaju nesreče za kontrolo šoferjeve duhaprčnosti, tako da so vsi izgovori glede prehitre in nepazljive vožnje onemogočeni. — Na to šasijo je zgrajena priznana mariborska trdnja Pergler tako karoserijo, da se z njo naše domače podjetje v resnici lahko ponaša. Strokovnjaki, ki so si ogledali letošnjo velikansko berlinsko avtomobilsko razstavo, zatrjujejo, da so videli na njej le par vozov, ki bi bili slični novemu mestnemu avtokaru. Novo vozilo je karoserirano kot avtokar ter se da streha v izmeri 1,80 x 8 m odpirati. Vsa notranost voza je v enotni modri barvi, ki jo prekinja samo slonokoščena barva državej in okenskih okvirjev, kateri niso več iz pokromane kovine, kakor pri drugih mestnih avtobusih, temveč iz polopas tvarine (polopas je neke vrste umetna smola, ki je zelo trpežna). Tla pokriva debel linolet, spodnja polovica voza s sedeži vred je preplečena z modrim najfinejšim safjan usnjem, zgornja polovica pa z mehkim, finim modrim suknom. Sedeži so postavljeni amfiteatrično ter se dvigujejo proti zadnjemu koncu. V avtobusu bi pri običajni namestitvi sedežev bilo prostora za 50 oseb. Ker pa je namenjen samo za dolga potovanja, se je vsa pozornost posvečala čim večji udobnosti in tako ima samo 30 sedežev za polnike. Sedeži so specialno opremljeni, da se sedi v njih kot v razkošnih naslonjajih. Vsak sedež ima majhno vrečko za prtljago in svoj pešnik. Streha je ob straneh opremljena v upogojnim steklenimi ploščami iz nezlomljivega plexis stekla, da je mogoč razgled tudi navzgor. Tudi vse ostale šipe na avtobusu so iz nezlomljivega varnostnega stekla. Razkošna je razsvetljava. Vozilo ima nič manj kot 22 električnih luči, za samo napajalvo pa je bilo potreba pol kilometra električnega kabla. Avtokar ima tri prostore za prtljago, v tanke pa vzame 400 litrov nafte, tako da ima brez polnjenja na razpolago za 1000 km vožnje pogonskega sredstva. Svojo prvo službeno vožnjo bo napravil novi avtokar s »Putnikovima« izletniki za velikonočne praznike v Rim, poleg tega pa bo letos odpeljal še več partij izletnikov na pariško svetovno razstavo.

Turneja UPZ „Emil Adamič“ po Srbiji

Borovo, 19. marca.

U. P. Z. se je spet odločil, da razširi sloves slovenske pesmi — toplot po Srbiji. Turneja je združena s proslavami 25 letnice osvoboditve Južne Srbije, obenem pa s spominskimi svečanostmi za pokojnim Emilom Adamičem, čigar naslov nosi tudi U. P. Z. Prvi koncert je bil v Borovu.

V Borovu je že pravo spomladansko vreme, da smo morali odložiti težke zimske plašče. Čas je kratko odmerjen in hiteti je bilo treba, da si ogledamo tovarno, katere gostje smo bili ves čas bivanja. Pod vodstvom naših rojakov smo vstopili v tovarno. Delavci so iz vseh krajev države, živijo zelo solidno in so za svoje delo dobro plačani. Takoj po ogledu je upravitelj narodne šole, katero je sezidalo podjetje, g. Tlačik povabil vse pevce na kratko konferenco in obrazložil, da je namen te šole, čeprav bi bila skoraj vezana na tovarno, vzgajati v narodnem duhu in vcepiti otrokom že v rani mladosti ljubezen do dela in pozneje do svojega poklica. Šola je vsestransko opremljena z učili in njeni izdatki so neomejeni.

Ob osmi uri je začel koncert, za katerega je vladalo ogromno zanimanje. Velika dvorana je bila nabito polna. Poleg direktorja tovarne g. Toma Maksimoviča, so koncert obiskali še g. Waranos, podpredsednik pevskega zbora »Radiša«, prota Dejanovič in naš rojak, glasbeni učitelj g. Gerbec. Ko so zadoneli prvi akordi, si je zbor na mah osvojil vse simpatije poslušalcev. Po Adamičevih pesmi »V snegu« je predsednik U. P. Z. g. S. Pančič v klenih besedah označil Adamiča kot velikega Jugoslavana in Slovana. Program je obsegal dela naših slovenskih skladateljev poleg Adamiča še Lajovca, Gerbeca, Hubada, Premrla in Zganca in tudi srbske, za mešani zbor, ter pet ženskih zborov. Vsa dela so bila odlično izvajana, kar je zasluza neumornega pevovodje g. Milana

Pertota. Tu je poudariti še posebej izvežbanost in disciplino pevcev. V znak priznanja za odlično izvajanje je zbor prejel dva krasna venca.

Belgrad, 20. marca.

Gosta in neprodirna megla je ležala nad Belgradom, ko se je vlak bližal belgrajski postaji. Obitali smo. Pravo nasprotje z našimi kraji je vreme, ki nas je s svojo toplino iznenadilo, da smo hodili brez težkih zimskih sukenj. Tudi sadno dreveje je v cvetju.

Zvečer ob pol deveti uri se je vršil koncert v Kolarčevi dvorani, ki je dosedaj najboljša na Balkanu. Tu je omeniti, da je bil za današnji večer na programu klavirski koncert hčerke priznanega skladatelja Miloje Milojeviča, ki nam je dvorano iz prijaznosti odstopila. Dvorana je ogromna, z 2100 sedeži, in zelo akustična. Zal, da je bila danes slabo zasedena in to zaradi pomanjkljive organizacije, ki jo je imel v rokah »Južno Pevački Savez«, in zaradi vsakodnevnih koncertov. Koncerta so se udeležile mnoge odlične osebnosti, minister dr. Krek ter več senatorjev in poslancev. Tik pred koncertom se je pismeno opravičil ministrski predsednik g. dr. Milan Stojadinovič. Prav tako je poslal tudi notranji minister g. dr. Korošec pismeno opravičilo.

Koncertni program je obstojal iz samih Adamičevih umetnih in narodnih pesmi, med njimi njegovo zadnje delo »Godec«. Vse program je bil odlično izvajan, še mnogo bolje kot v Borovu. Takoj po koncertu je načelnik ministrstva prosvete gosp. Jakšič opustil g. ministra Stošoviča, ki je bil zadržan, in se v lepih in iskrenih besedah zahvalil zboru za tako odlični koncert, ki je bil vreden, da se ga zabeleži med najlepše glasbene prireditve zadnjega časa v Belgradu. Najboljši del zbora tvorijo alti, za katerimi pa ne zaostajajo tudi drugi

glasovi. Posebno ugaja glasovna izenačenost in enotna barva glasu ter odlični dinamika. Glasbeni kritiki so se zelo laskavo izrazili o zboru. Gospod profesor Kumer Srečko je izjavil, da je zbor na odlični višini. Tako je koncert v naše največje zadovoljstvo uspel najlepše in se z veseljem podajamo na nadaljno pot.

Danes dopoldne odhajamo v srce Šumadije — Kragujevac. E. S.

Preiskava o nerednostih na magistratu

Ljubljana, 22. marca.

Med ljubljanskimi meščani so še vedno živahni pomenki o nerednostih, ki so bile odkrite na magistratu, najprej pri mestnem pogrebem zavodu, nato pa še drugod, osobito na socialnopolitičnem uradu. Mnogi skušajo krivce braniti in zagovarjati, trče, da se niso v nobenem oziru pregrešili in da je vse prava bagatelja. Nekateri so celo trdili, da je državno tožilstvo vse ovadbe mestnega poglavarstva vrlo od acta. Res je, da se je kazensko sodna preiskava zelo raztegnila in da so bile potrebne še mnoge dopolnitve, da so prihajali novi predlogi in da so bili izvedeni še razni dopolnilni dokazi. Kazenskosodna preiskava o mestnem pogrebem zavodu in druga pri socialnopolitičnem uradu sta sedaj v glavnih in najvažnejših točkah popolnoma končani. Državno tožilstvo bo po dosedanjih dispozicijah sredi aprila sestavilo zadevne obtožnice. Pričakovati je, če ne bo kakih ugovorov proti obtožnicam, da se bodo razprave o nerednostih na magistratu pričele tja proti koncu meseca maja.

Kulturni koledar

Jožef Bugar

21. marca 1800 se je rodil v Krašnji pri Kamniku metelkovec Jožef Bugar. Gimnazijo in teologijo je dovršil v Ljubljani. Od 1836 je bil župnik in dekan v Smartnem pri Litiji, kjer je tudi umrl 24. jan. 1870. — Bil je sošolec Prešerna in Slomška. V bogoslovju je obiskoval Metelkove kurze. — Za Andrioli-Ciglerjevo »Slavinjo« je napisal spretno verzno pesmico Spomlad in Tirzid in Lizid. — Takoj se je oglasil proti Zupanovi kritiki metelčice ter napisal tri članke v Carinlirju in Illyr. Blatt. Njegovo najvažnejše delo pa je, da je zopet za Dainkom, Švabom in Kosmačem prvi resno razmišljal v slovi, pripovedni prozi. Izdal je 3 prevode iz Kristofa Schmidta (Nedolžnost preganjaja, Pomoč v sili, Evstahij). Ko je ideja metelčice propadla, je nehaj pisati tudi Jožef Bugar.

Mihael Lendovšek

22. marca 1920 je umrl v Makolah urednik in rodoljub Mihael Lendovšek. — Rodil se je 15. avgusta 1844 v Rogatu. Gimnazijo je končal v Celju, bogoslovje v Mariboru. Kaplanoval je po raznih krajih in prišel 1. 1883 v Makole, kjer je živel do smrti. Že kot knjižničar je pisal v Einspielerjevega Slovenca in zahteval resno slovensko kritiko. Pisal je tudi pesmi, vendar bolj iz navdušenja za pesništvo, kakor pa iz pesniškega navdihnjenja. Nekaj jih je priobčil tudi v Novicah. — Iz gimnaz. let je tudi nekaj dramatičnih poizkusov, od katerih so trije natisnjeni. — Vesela igra »Kteri bo?« Tičnik in Mož-beseda. — Kot ptujski kaplan se je lotil izdajanja Slomškovih spisov. Najprej so izšle Slomškove pesmi (1876), potem Basni, prilike in povesti, tretja knjiga Životopisi, četrta pa Različno blago. Pozneje so se izšli Pastirski listi, Življenja srečni pot, Krščansko deštevilo. Udeleževal se je tudi političnega boja in je v štajerskem dež. zboru zastopal volilni okraj Maribor-Sv. Lenart-Sv. Bistrica. — Bavil se je tudi s teološkimi vprašanji.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 22. marca: Katarina.
Torek, 23. marca: Pelagija.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Drama: Zaprt.

Opera: Zaprt.

Kino Union: V vrtincu ene noči.

Kino Sloga: Marija Baškircva.

Kino Matica: Port Artur.

*** KINO ***
TEL. 22-21 UNION
Veliko filmsko delo po romanu pisatelja Stefana Zweiga

V vrtincu enega večera

v glavni vlogi Gaby Morisy, Charles Vanel
Režija: V. Tourjansky

TEL. 27-30 SLOGA
Dunalski velfilm

Marija Baškircva

v glavni vlogi Lili Osvas, Bars Jaraj, Szöke Szakall

TEL. 21-24 MATICA
Veliki epični film iz tatarskih bojev za časa rusko-japonske vojne

PORT ARTUR

Adolf Wohlbrück — Rene Deltgen

Predstava danes samo ob 16 in 21.15 uri, predstava ob 19.15 odpade vsled koncerta.

Predstave ob 16, 19 in 21.15 uri

»Pedagoško društvo« v Ljubljani priredi danes, dne 22. t. m. ob 18 v mineralni predavalnici univerze javno predavanje gosp. ravnateljice gluhonemnice Grma Frana o temi »Percepcija in notranje grajanje govora (psihofiziologija govora)« — nemote. Po predavanju bo strokovni učitelj gosp. Puher Karel pokazal na gojenih, kako se počutje gluhonemci v glasovnem govoru iskreno vabljeno.

Velikonočni pozdrav pošlje vsakdo svojemu prijatelju in znancu. Vsakdo naj nalepi na veliko-nočno razglednico še mestni socialni kolek in daroval bo tako ubogim svoj prispevek. Vse trafike imajo kolke na zalogi. Okrasite velikonočne častilce z mestnim kolkom! Naj bo to naš pomladni dar siromakom.

Franciskanska dvorana. Franciskanska prosveta vljudno vabi vse svoje člane in prijatelje na »Pasijsko prireditev« s krasnimi slikami, glasbo in svečanim besedilom, ki bo v torek, 23. t. m. ob 20 zvečer. Predprodaja kontrolnih listov za se-deže v pisarni »Pax et bonum« po 2 Din.

Razpis poletnega abonmaja. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja p. n. občinstvo na velike ugodnosti, ki mu jih nudi v novo razpisanim poletnim abonmajem, ki se bo odigral v času od 22. marca dokonca junija t. l. Veljal bo za 8 dram-skih ter 7 opernih in operetnih predstav. Izredno nizka, v štirih obrokih plačljiva cena, bo omogočila tudi najširšim slojem občinstva, da si bodo mogli ogledati najučinkovitejše predstave tekoče sezone. Priglasje sprejema dnevno blagajna gledališke uprave v poslopiju dramskega gledališča ob delavnikih od 9 do 12 in od 15 do 17.

Slov. kat. akad. starešinstvo ima redni mesečni sestanek v ponedeljek, 22. marca 1937 ob 8 zvečer v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva 5. Predava gosp. univ. docent dr. A. Odar »O konkordatu«. — Vsi člani vabljeno.

Splitski moški zbor društva »Zvonimire« bo iz-vajal na veliko-nočno sredo, 24. t. m. v veliki fil-harmonični dvorani Papandopolov oratorij Trpljenje Jezusa Kristusa. Društvo »Zvonimire« je naj-starejše dalmatinsko pevsko društvo, ustanovljeno leta 1884. Vsako leto priredi več umetniških kon-certov in tudi razne umetniške turnee. Tako ga pripelje sedaj pot v dravsko banovino, da izvede svoj dalmatinski oratorij. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

IV. javna produkcija v okviru cikla »Učite se glasbe« je danes, dne 22. t. m., na kateri nastopijo izključno le gojenci našega konservatorija. Slišali bomo celo vrsto del iz domačih in tujih literatur, prvič pa nastopi tudi zborovska šola pod vodstvom dr. Svare, ki izvaja dva Händlova zbora iz orato-rija Mesija. Spored, ki je obenem vstopnica, se dobiv Matični knjigarni za 3 Din.

Ljubljana : Slavija (Osijek) 2 : 0

Za prvi pomladanski dan nas je pričakoval ne-beški vremevar z dežjem in mrzlim vetrom. Raz-mazal je tla, tako da so današnji akterji lahko pro-ducirali zadnje radosti zimskega športa, drsanje in sankanje po blatu in blatni travi. Mastna tla so razpacali še naši najmlajši, ki so z veseljem nate-pavali luže in z liubeznijo skropili drug drugega v obraz. Predtekma, ki je bila prvenstvenega značaja, je pokazala, da se bo iz naših poniglavčkov, kakor vse kaže, razvil prav dober nogometni material. Razpolagajo z zavidanja vrednim tehničnim znanjem, žogo hitro in pametno oddajajo ter premeteno pre-našajo igro: v tem oziru so svojim starejšim komi-litonom lahko kar za zgled. Tekmo, ki je končala z rezultatom 1:0 za Ljubljane juniorje, ki so bili faktično boljši od Slovanovcev, je prav dobro so-dil g. Vrhovnik. Predtekma je dala lepši nogomet kot glavna prireditev. Ob pol 9, sta se pojavili na igrišču obe moštvi, in sicer v teje zasedbi:

Slavija: Khika, Dubac — Flam, Adamović — Ko-lar — Dejanović, Mesaroš — Našič — Šmelčič — Fronek — Gergec. Osiječani so nastopili v belih dresih.

Ljubljana: Logar, Jug — Jerman, Pišek — So-čan (Pupo) — Boncelj, Groselj — Slapar — Lah — Pupo (Pepček) — Pepček (Sočan). Nastopila je v rdečepilvi manduri.

Kratek potek igre: Ljubljana je takoj v začetku energično pritisnila. Dobrih 15 minut je pritisnila strmine Osiječane pred njihov gol. Žoga sploh ni prišla v tem času preko njihove polovice igrišča. Vrstila se je serija krasnih šans za Ljubljano, ven-dar je vse ostalo, precej tudi po smoli, ne samo po nerodnosti, neizkoriščeno. Dve Lahovi bombi sta zaprasili v out, Slaparjevi in Pupoovi strelji so krenili po njunih sledih. Šele v 23 minuti je Lah presenetil vratarja, prav ko se je ta podajal na eks-kurzijo, z lepo plasiranim strelom; Ljubljana je vo-dila 1:0. Rdečepilvi so še vedno močno pritisnili. V 28 minuti je Pupo predribal nekaj konstreni-ranih slavonovskih vojsčakov in povišal na 2:0; gol je bil ubranljiv. Ta stvar pa je čudom čuda raz-migala Osiječane; šele zdaj so prav oživel. Za-čeli so živahno napadati, tako da je moral Logar večkrat v žerjavico po kostanj. Vedno bolj se je kazalo, da imajo prav oni, ki trde za Slavijo, da je tehnično kar dobra. Proti koncu polčasa sta mo-rali domači zvezi nazaj, pomagati siromakšnim hal-fom, ki so se neokretno soteptali nadležnih sršenov. Včasih je kar po pet minut gledalo, kot bi bilo na polju petnajst ne enajst belih. V drugem polčasu je imela od celokupne igre Slavija morda 60, če ne 70% v rokah. Preneki kibic i je z bolečino v srcu ruval lase, grizel nohte, ternal in vzdihoval nad revno igro, ki jo je v tem delu predvedel naš za-stopnik v ligi. »Če so tako igrali v Zagrebu in Bel-gradu, se dobro, da jih niso več dobili.« je ugotovil sivolas penzionist, ki je bil videl že Kustovo in Tilment. Vsak čas je bilo pričakovati, da bodo gostje kaj zabili. Končno se je nervoznih duhov usmili simpatični g. Kap iz Sarajeva, ki je pihnil sapo v piščalko. No, hvala Bogu, dve piki sta po sedmih hrvaških letih le spet našli!

Ocena moštve: Slavija je moštvo, ki kaže še precej razumevanja za kombinajsko igro in to enako uspešno pri kratkih nizkih kot pri dolgih polvisokih žogah. Obramba ni bogve koliko vred-na, stranska halfa sta pa v svoji stroki narobe-virtuozna. Od ostalih mož se izdvaja notranji trio, ki je tehnično kaj dobro podkovan. Iz prejšnjih časov, ko je enajstorič »dresiral« še Lehner, je moštvo zvesto ohranilo dobro igro z glavo; točno in hitro oddajajo s to najvišjo vzpetino človeškega telesa. O kakšnem posebnem izdelanem sistemu pri našem današnjem gostu ne moremo govoriti. Lahko pa tr-dimo, da Slavija v svoji sedanjosti zasedbi s Frone-kom, ki je ponovno kot »nemo profeta« in patriar-h obrnil hrbet zidovom svojega rodnega mesta Ce-lovca, ne bo na lastnem igrišču predstavljala lah-kega nasprotnika. Nekaj moč zna biti tudi surovih, če se jim zljubi; to je vsekakor adut za domač te-ren, ki ga je mogoče v stiski igrati, saj pravijo, da v sili še hudiče muhe žre. Nam jih v Osijeku ne bo več treba.

Ljubljana je v čudoviti zasedbi dala nič manj čudovito partijo. Do srede prvega polčasa je še ne-kam šlo. Napad je po zapeljivem zgledu gostov for-siral nizko in polvisoko igro. Ko pa so gostje na-peli jadra drugemu vetru, so tudi domači zveleli igro v nemogočo širino, višino in dolžino. V sredi je sameval Lah, ki je streljal, kadar je mogel, več-krat slabo kot dobro. Kajpada sam ni mogel ni-česar opraviti. Krili nista kazali razen dobre volje ničesar zahtevam odgovarjajočega. Vse moštvo je čepelo v neprijetnem prostoru okrog šestnajstera, danes res »reševalno moštvo« brez bojevitosti, ob-darovalo le s samaritanskimi nogami. Nevšečen je bil pogled na razbito desetino s kaplarjem Logar-jem, ki je bil — hvala Bogu — danes prav na me-stu. Sporadični napadi, ki včasih niti niso bili brez šans, so usihali pod nogami gostovih bekov. Po-edinci so se trudili, da bi za silo povežali moštvo in ga usposobili za energično ofenzivno akcijo. To pa se jim ni posrečilo, — ali pa le za prav kratke momente. Za tekmo z Gradjanskim bo moralo moštvo nastopiti v drugačni postavi, če ne bo jo in prejo! Dobro, da se danes nismo merili s »pur-gerji«!

Poedinci: Slavija: Khika v голу je bil nesiguren, Flam na beku neprimerno boljši kot Dubac, ki je za današnji teren pretežak. Dejanović je bil naj-slabši v moštvi. Adamović nekoliko boljši tako v štartu kot pri placementu. Malce je ta mož tudi surovil, kadar mu je prišlo na misel. Slapar je prav spretno položil na tla, tako da je moral z no-som iskati marjetice v travi. Najboljši mož v tej enajstorič je centerhalf Kolar, ki bi prišel prav vsakemu ligaškemu teamu. Ima sijajen pregled igre,

Pevec »Slogec«. Danes 22. t. m. ob 20 v Glasbe-ni dvorani Sloga nujna vaja mešanega zbora radi predstoječega nastopa.

Bolničarski (samaritanski) tečaj podobdora dru-štva Rdečega križa v Ljubljani se začne v ponedel-jek, dne 22. t. m. ob 19 v dvorani Okrožnega ura-da za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti 20. Prijavljenim so bila poslana posebna vabila.

Antropološko dokazovanje očetovstva je na-slov 20. poljudno-znanstvenega predavanja Pri-rodoslovnega društva, ki bo v torek 23. t. m. ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Predavatelj gosp. docent dr. B. Škerlj.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 22. marca: Zaprt.

Torek, 23. marca ob 20: »Rdeči nageljnic«. Red A.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 2. aprila ob 20: »DR«. Gostuje Narodno gle-dališče iz Maribora.

Z Nušičevo izvrstno uspelo komedijo »DR« go-stuje Narodno gledališče v Mariboru v ptujskem gledališču v petek, 2. aprila. Delo je doseglo v Ma-riboru sijajen uspeh in se bo brezdvomno tudi ptujsko občinstvo zabavalo, kot le redkokdaj. So-deluje malodane ves ansambel. Nabavite si takoj vstopnice, ker je zanimanje zelo veliko!

izbornu se postavlja in s pametnim oddajanjem kaj spretno gradi igro. Njegova hladnokrvnost in pri-sebnost kar preseneča. V napadu sta bili krili Mesaroš in Gergec včasih precej nevarni, slednji pogosto po Piškovi in Jugovi zaslugi. V trio so bili trije tehničarji, premišljeni Našič, ostri in stabilni Šmelčič ter prodorni, na driblingu usekani Fronek. Avstrijca sta bila od petih dva boljša napadalca.

Ljubljana: Logar je danes odigral svojo letošnjo najboljšo tekmo na domačih tleh. Hitro reagira, dobro se postavlja in zanesljivo držil. Pred vsemi drugimi golmani pa ga odlikuje sigurnost pri pose-ganju v kritične situacije, pogum in korajžno riski-ranje. Po njegovi zaslugi danes Osiječani niso od-nesli remija. Beka nista preveč zadovoljila, ne Jug, ne mladi, nerutinizirani Jerman. Jug je imel več ne-varnih domislic in popadkov, ki bi ugnili razve-seliti goste. Herman se je za svoj prvi nastop še kar dosti dobro odrezal. Je pa nekoliko počasn in proti svoji boljši volji nagiben h kikserjem. Na halfu je bil Pišek jako slab, še slabši pa, dokler je bil na centerhalfu Sočan, ki se je šel pozneje preizkušat na krilo. Levji delež dela je v tej liniji nosil ne-umorni in uspešni Boncelj. V napadu je debutiral brez uspeha mladi, slabotni Groselj, ki je več kv-aril kot koristil. Pepček je bil na levem krilu prav dober. Počasi prihaja spet do forme. Pupo je na zvezi vse preveč driblal in zadrževal žogo. Pozneje je za silo povezal srednjo vrsto in nekajkrat tudi prav lepo poslal napadalne moči v ogenj z uporab-nimi žogami in nasveti. V sredi se je prepiral z mo-čnimi bekli Sandi Lah, danes kaj slabo pri strelu, po-sledica blesure, ki jo je bil iztaknil pretekli petek pri trening tekmi. Najboljši mož na polju pa je bil drobni, tudi trdni in neutrudljivi Slapar, ki je sko-rajda tudi vodil napad. Vseh 90 minut je letal od zaledja do nasprotnega gola in pomagal, kjer bilo treba. Današnja tekma je menda njegova najboljša produkcija, odkar se bavi z nogometom.

Publike okrog 1500. Sodil je g. Kap sigurno, čeprav nekoliko zložno.

Iz internacije se vračajo

Cerknica, 22. marca.

Tukaj se ljudje še prav dobro spominjajo je-senskega dne 1. 1935, ko so italijanske oblasti pri-lele tri tukašnje fante, ki so hoteli nesti v Po-tojino nekoliko blaga. Po zaslišanju v Postojni in Trstu, so jih obsojili do večletno izgnanstvo na italijanske otoke. Eden je moral celo na Liparske otoke. Te dni se je vrnil zadnji, ki je bil obsojen na 6 let in 8 mesecev, pa je bil zaradi amnestije že rešen anekonskih ječ.

Tako je pač tukaj: eni se vračajo, drugi pa nadomeščajo njihova mesta.

Požar uničil Pilatovce

Metlika, 21. marca.

V noči od sobote na nedeljo, ki je bila zelo viharna, je v vasi Pilatovci, občina Radabovič, okraj Črnomelj, nastal požar, ki je uničil skoraj celo vas. Pogorelo je devetnajst poslopij. Ogromno škodo je povzročil požar posestniku Rajakoviču Jankotu, kateremu je pogorela hiša, hlev in pod. Izmed ostalih posestnikov sta močno oškodovana še Vujič Peter in Rajakovič Dako.

Kako je ogenj nastal še ni ugotovljeno.

Pretep ob polnoči

Ljubljana, 22. marca.

Pasanti, ki so se mudili okrog polnoči na Gosposvetski cesti, so imeli priliko opazovati za Ljubljano precej redko dogodivščino: sredi ceste je nastal med razgretimi ponočnjaki pretep, ki se je končal s tem, da je nekaj časa pozneje poleg policijskega stražnika interveniral tudi reševalni avtomobil ter odpeljal enega izmed ponočnih žrtev v bolnišnico. K sreči pa ni dobil prehudih poškodb in bo najbrž že danes dopoldne zapustil bolnišnico.

Moravski dolini obetajo boljše čase

Moravče, 20. marca.

V postnem času smo se možje in fantje na-vadno nekaj menili o bodoči vojni, dočim so se ženske pogovarjale, koliko imajo svinje mladičev. Letos pa so naši pogovori povsem drugačni. Raz-mišljamo namreč o elektrifikaciji moravške doline, ki se bo baje izvedla še to leto. Za napeljavno bo-mo dobili posojilo na večletno odplačevanje. Tu-kajšnji gospodarski krogi pa se resno bavijo z mi-slijo, kako bi se dali povečati naši dohodki. Začeli so razkopavati zemljo, v kateri iščemo zakladov. Našli smo na več krajih lepo rumeno glino za bar-vo, v kateri je baje celo cinober ter jo v Tustanju in v Drtiji že izvažajo. Strokovnjaki, ki se s tem ukvarjajo, so ob česti nedaleč od Drtije odkrili boksit ter se za izkopavanje že sklepajo tozadevne pogodbe. Razen tega je moravška dolina bogata raznovrstnega peska, ki ga tudi že izvažajo, čeprav še ne v toliki množini, kolikor bi bilo železi. Da bi pomnožili izvoz in dosegli primerno ceno, snu-jejo v Drtiji nekako zadržko za razpečanje pes-ka, h kateri pristopajo gospodarski, ki imajo pesek na svojem zemljišču. O uspehih te zadržke bomo poročali, čim se bodo pokazali.

Več reda na pošto

Cerknica, 22. marca.

Ze pred letom dni je poročal »Slovenski dom« o razmerah na naši pošti. Poštno poslopje je dr-žavno poslopje, in mora biti tu kot v vseh tovrst-nih uradih red. Če pa človek pogleda v našo po-što, bo večkrat videl v njej osebe, ki jim je pošta pribežališče v političnih težavah. Zgodi se celo, da si človek ne upa kakšne stvari brez skrbi tele-fonirati...

Zdi se nam popolnoma primerno, da se poštna direkcija malo pobriga za red v poštnih lokalih.

Narodnoobrambni sklad »Bran-i-bora«: Emil Tomažič, stavbenik, Ljubljana, Din 100; Splošno ju-goslovansko bančno društvo d. d., podružnica v Ljubljani, Din 50; Kmetijska posojilnica za ljubljansko okolico, Ljubljana, Din 500; Pirhi: Drž. nar. šola v Dol. Toplicah Din 12, drž. deška mešč. šola v Celju Din 50, drž. mešč. šola v Trzinu Din 59,25, drž. nar. šola v Ščavnici, p. Gor. Radgona, Din 40, II. drž. dekl. mešč. šola v Ljubljani Din 54,75, drž. nar. šola v Spitaliču Din 32,25, drž. nar. šola v Tač-jem vrhu, p. Črnomelj, Din 40, drž. nar. šola, Dvor pri Žužemberku, Din 42, drž. nar. šola v Št. lju pod Turjakom Din 68,50, drž. nar. šola v Stari Lipi, p. Vinica, Din 46, drž. nar. šola v Zvirčah, p. Hinje, Din 10, drž. nar. šola v Rogatcu Din 78, drž. nar. šola v Podvelki, p. Brezno, Din 20,50. — Bran-i-bor«, osrednji odbor, Ljubljana.

Od tu in tam

Orkan »je divjal v soboto zvečer v Sarajevu. Na mnogih hišah je odkril strehe, na trgovinah pa potrgal napise in reklamne table. V istem času pa je nastal velik požar pri Zepački Reki blizu Sara-jeva. Vnel se je gozd in se je zaradi viharja požar tako razširil, da so morali iz Sarajeva poslati na pomoč oddelek vojakov. Šele združenim močem se je posrečilo požar omejiti in pogasiti. — Orkan pa je divjal tudi po drugi krajih Bosne, med temi tudi v Mostarju.

O aretaciji blagajnika belgrajske električne centrale Živka Popadiča, ki je poveril poldrug milijon dinarjev, smo že poročali. Pri zaslišanju je trdil, da je ves pokradeni denar zapravil ali pa posodil svojim prijateljem in znancem. Policija pa mu ni verjela, temveč je preiskala njegovo stan-ovanje. Trud res ni bil brezuspešen, saj so našli v nekem starem gramofonu skritih kar petsto jur-jev. Mož se je hotel zavarovati za vsak primer in si prihraniti približek za dneve, ko se bo vrnil iz zaporov. Policija pa je zaradi te najdbe prišla tudi njegovo ženo.

Gasilska zajednica dunavske banovine je imela svoje zborovanje v Novem Sadu. Na tem zboro-vanju je bila sklenjena resolucija, naj se gasilstvo izloči iz kompetence ministra za fizično vzgojo naroda in podredi vojnemu ministrstvu. Utemelje-vali pa so ta sklep s tem, da imajo zaradi pre-velikega vpliva raznih političnih ljudi na gasilstvo v preteklosti preveč slabe izkušnje.

Zagrebaška filharmonija se nahaja v krizi. Ne v notranji, temveč v finančni. Zaradi tega so mo-rali v zadnjem času odgovoriti že nekaj koncer-tov in gostovanj slavni inozemski dirigentov. Male podpore, ki jih filharmonija dobiva od ob-čine in banovine ne zadoščajo, da bi se krile na-stale izgube pri koncertih. Tako so izračunali, da imajo za vsak tak koncert stroškov okrog 35 ti-soč dinarjev, dohodkov od vstopnic pa le nekaj okrog 25 tisoč. Sedaj so se obrnili s prošnjo na jav-nost, da jih ona podpre in nakloni nekaj podpor, da se bo društvo za prvi čas izvleklo iz stiske.

O aferi nekega zagrebkega fotografa, ki je baje izsiljeval denar od neke podeželske učiteljice s ponarejeno sliko, smo že pred več meseci poročali. Takrat je bil fotograf pred sodiščem ob-vojen na zapor, ker je montiral sliko na ta način, da je vzel glavo učiteljice, a pritaknil nago telo neke ženske. Učiteljica je namreč odločno zat-rjevala, da se je dala fotografu slikati v običajni obleki. Pri ponovni razpravi pa je fotograf doka-zal, da je učiteljica le iz trte zvila obtožbo in da se je v resnici dala slikati tako, kakor je bilo razvideti iz slike. Izmislija si je zadevo z neme-nom, da bi se ognila plačilu 600 dinarjev, ki jih je bila fotografu dolžna. Sodišče je po takih do-kazih fotografu seveda oprostilo.

Že s prvim aprilom se bodo povišale cene obutvi za 20 do 30%. Vzrok temu so nove trošarine, ki zadenejo industrijo obutve in tudi po-dražitev surovin. V nekaj mesecih se je n. pr. po-dražila guma za 135%, kože pa za približno 100%. Industrija seveda novih bremen ne bo nosila, pač pa jih bo prevajala na ramena kupcev.

Narodna banka je preklcala svoj odlok, s ka-terim je začasno zmanjšala izvoz iz naše države v Nemčijo na eno četrtino. Izvozniki so to spre-jeli seveda z velikim zadovoljstvom. Pravi vzrok preklica pa so pogajanja, ki so se pred dnevi za-čela v Berlinu med našo delegacijo in nemško za-ureditev plačilnega prometa in poravnanja veli-kega salda v našo korist. Nemčija je namreč že pristala na predlog naše Narodne banke, da se 10% uvoza iz Nemčije pri nas porabi za likvi-diranje kliriranskega salda. Pred tednom je sicer to odbila, odjenjati pa je morala zaradi odloka, da se naš izvoz zmanjša na četrtino. Pogajanja vodi v imenu Narodne banke viceguverner dr. Belin.

V Banjaluki je nastal v kinematografu požar. Vnel se je film, nakaš so plameni objeli vso apa-raturo. Operater je komaj ušel iz svoje celice. Požar je uničil vso aparaturo in vse v bližini. Člo-veških žrtev pa ni bilo k sreči nobenih.

Novosadsko sodišče se bavi s tožbo Miloša Araničkega proti novosadski Gospodarski banki, ki je baje izmamila od bogataša 1.400.000 dinarjev za delnice »Levante«, družbe, ki se je bavila s predelovanjem konjopile. Aranički se je dal prego-voriti in kupil delnice, banka pa je ves denar tudi prejela. »Levanta« je bila na slabih nogah ter so bile njene delnice brez vsake vrednosti. Bogataš je spoznal, da ga je banka prevajala, čeprav je ve-dela prav dobro, da so te delnice ničvredne. Stro-kovnjaki pa so pred sodiščem izpovedali, da del-nice niso bile le brez vrednosti, temveč celo fik-tivne. Razprava pa še traja.

V Gornjem Miholju pri Virovitici se je od-igrala spet krvava družinska tragedija. Kmet Slav-ko Kizivati je živel v sporu s svojim očetom, ki mu je bilo šele 50 let. Sin se je jezil na očeta, češ, da slabo gospodari in zapravlja imetje, vse pa zme-če za pijačo. Pred dnevi se je oče spet pijan vrnil v hišo in se začel s sinom prepirati. Pri tem je zgrabil sekiro in skočil nad sina. Toda ta je bil ur-nejši. Pograbil je za vile in z njimi očeta dvakrat udaril po glavi, da se je zgrudil. Rane so bile težke, da je oče umrl, ne da bi se mu dalo kaj pomagati.

Podpredsednik avstrijskega parlamenta se mu-di v okolici Čakoveca in kupuje konje težke medli-murske pasme za svoje posestvo. Plačuje visoke cene, po 6 do 7 tisoč dinarjev. Za njim pa bo prišel tudi avstrijski kmetijski minister in nakupil nekaj kobil plemenitih pasem.

Ogromen zlat zaklad iz rimskih časov se baje nahaja zakopan v vasi Seica pri Prizrenu. Pripo-vedka o tem zakladu se je ohranila prav do današ-njih dni. Mnogo kmetov je že stikalo za tem za-kladom, vendar seveda ni bilo nobenega uspeha. Tudi sedanjih prebivalcev se je lotila ta mrzlca in so nekateri že kopali na dolgo in široko. Kljub ne-uspehu pa vztrajajo in pravijo, da bodo kopali tako dolgo, da bodo zaklad našli, četudi bi morali pre-orati vso dolino.

V soboto ponoči so neznanci vlomili v cerkev v Dravljah pri Ljubljani. Na zamreženem oknu so pobili sipe, nakaš so se splazili v cerkev. Odprli so tabernakelj, ukradli monštranco in ciborij s hostijami, nato pa so še iz nabiralnika pobrali na-brani denar. Škoda je toliko večja, ker so bile vse dragocenosti last sosednje cerkve in si jih je dra-veljska cerkev le izposodila.

400 italijanskih turistov se je v soboto pripel-jalo s posebnim vlakom v Ljubljano. Bili so veči-noma Tržačani, saj je izlet organizirala italijanska potovalna pisarna Cit, podružnica v Trstu. Izlet-niki so se potem razdelili na skupine, ki so se odpeljale v razne kraje Slovenije. Napovedujejo pa za prihodnje mesece še nekaj takih izletniških vlakov iz Italije.

Po treh letih

Nekaj spominov na svetovni rekord na slovenskih tleh

Tisto leto sem bil smučarski učitelj na Pokljuki. Tik pred zimo so zgradili ponosen smučarski dom, ki je sredi poključkega smučarskega paradiža čakal na svoje prve goste. Še pred božičem sem se preselil na Pokljuko in sem ostal na belih poljanah vse do nedelje po veliki noči. Da, to je bila lepa zima: dnevi na smučeh in topli večeri med ljudmi, ki so prihajali na zimski oddih.

Ko sem bil že tretji mesec na snegu, sem prejel iz Ljubljane brzojavko: Pridi v Planico — radio reportaža — nujno! Bila je že noč, ko sem se odločil za smuk proti Bledu. Za pas sem pripel svetilko, namazal svoje drage deske in zdrnil po stezi proti Mrzlem studencu. Kadar se spomnim na to vožnjo v dolino, imam vselej pred seboj ogromno temo, ki jo reže droben žarek rumene svetlobe. Bil je zadosten, da sem videl pet korakov pred seboj in drobne snežinke, ki so padale kakor za kratek čas. Če je bilo položno, sem si grel roke v žepih in mislil na deset stvari, ki me čakajo jutri, če je šlo hitreje, sem skrčil kolena in gledal ostreje, da sem ostal na nogah.

V urah pričakovanja

Kadar sem se vozil proti Planici, se me je vselej polastilo neko čudno razpoloženje. Preveč lepote je v vrhovih krog Martuljke; morda je človeku žal, da ne more tu kje prebivati, morda je to občutek bližine zemlje in ljudi, ki žive onkraj meja, katerih ni postavila božja, temveč človeška volja.

V vlaku sem se pripravil za pripovedovanje v mikrofonu, toda vse misli, pred uro še mikavne in pametne, so mi postale nevrčne. Na papirju sem imel nekaj notic o vojaškem smučkem magazinu v Šiški, ki so si ga fantje po prevratu prisvojili in porazdelili in s tem napravili prve korake smučke propagande med Slovenci — o rajnem Pogačarju, ki je bil prvi naš rekord v smučkem skakanju s skokom 14 metrov, — imel sem dalje zapiske o življenju norveških skakačev, o oceni skokov in o drugih zanimivostih.

Dnevnik so bili polni reklame za velike tekme v Planici. Pisali so o poizkusnih skokih čez 80 metrov. Tako hudo ne bo, sem si mislil, čestital pa sem novinarjem, ker so pisali tako bodrilno in prepričevalno, da se je neverjetna novica razširila mahoma po vsej Gorenjski. No, ljudstvo le naj pride v Planico, in če bo videlo tudi krajše skoke, bo vendar dovolj videlo. Saj smo glave pokonci nosili še pred nekaj tedni, ko so prvi naši fantje na Bledu prekorajili v smučskih skokih 50 metersko znamko.

In če bo padel rekord? Če bo kdo skočil dalje kakor 82 metrov? Da, tedaj bom povedal, da je rekord nekaj velikega, da se po rekordu sodi plemenska sposobnost, popularnost športa, dovršenost skakalnice... Da, tedaj bom moral poklicati pred mikrofon skakače in graditelje skakalnice.

Medtem so smučarji brezskrbno prepevali, jedli in mazali smuč, dokler nas ni pozdravila

Planica, vsa v vencih in zastavah, kakor da sluti svoj zgodovinski dan.

Na tribuni, ki jo veter ma'e

Velike smučke tekme so podobne velikemu smučkemu romanju. Stotere znanice iz davnih časov srečale, veselo jih pozdravile in se zopet izgubile v množici. Z nikomer nimate časa govoriti, preveč jih je.

Smučarji so kakor velika družina, posejana po Pohorju in Gorenjskem in po vseh malih mestih. Kadar so velike tekme, takrat se vrnejo v svoje

Sončne škarje so se zarezale v gozd

drage planine tudi oni osamljeni Slovenci, ki žive v Belgradu ali ob morju, v Bosni ali v Slavoniji. Res, smučarji so velika družina: zimska pokrajina jim je veliki skupni dom, težke ture so jim doživljaja kakor družinski večeri, tekmovalci pa so njihovi otroci in njih ponos.

Bog jim daj danes sreče! Pogled na skakalnico je veličasten. Po strmim pobočju se vzpenja bela proga, ki je vse ožja in ožja, dokler je ne prereže odskočni most. Zalet se vam zdi le kot ozka steza, bela ravna črta med visokim drevjem, močje zgoraj so kakor mravljje.

Sneg na skakalnici diši po salmijaku in duši. Umetno so ga strdili, da bodo smučji hitreje drčale. Splazim se na najvišjo tribuno, ki je naslonjena na vitko bukev. Pred menoj je mikrofon, pod menoj velikanski polkrog gledalcev. Od vseh strani se prihajajo procesije gledalcev, približujejo se skakalnici. Pojetnejši se vzpenjajo na višje položaje. Počasi so zasedena tudi drevesa. Najdrzejši fantje v gorenjskih klobukih se majoje na vrhovih vitkih bukev. Drevesa so polna ljudi, kakor grozdje jagod. Vse je živo. Tudi naša tribuna se majoje v ritmu vetra, vendar nikdo ne misli na padec osmih metrov, saj bomo čez dve, tri minute gledali skoke, ki bodo trikrat, štirikrat globokjeji od naše tribune.

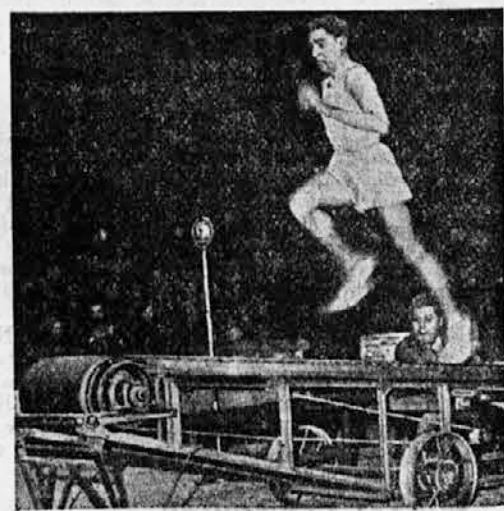
Medtem so se zbrali skakači na vrhu zaletišča. Ko sem jih svojim nevidnim poslušalcem predstavil, se je odrgal prvi in drčal v globokem čepu in v skrbni zbranosti proti odskočnemu mostu.

Skozi zrak so zafrtote hlače, skakač se je vzel visoko v prazen prostor in je krmaril in krmaril daleč in globoko in to je bil zopet na snegu, so se gledalci oddahnili, vriskali, ploskali in mahali z rokami.

Nato se je zgodilo nekaj nepopisnega

Vsak skakač je imel v načinu poleta nekaj svojega. Vsakega so spremljale tisočere oči, tisočere želje in skrb. Norvežani so plavali lepo in daleč, zdeli so se varni, za naše fante pa smo se bali in stiskali pesti za srečo. Z vsakim skokom se je navdušenje stopnjevalo. Palme je potegnil na 62 m, Bohinjec Novšak na 66 m, in to je mnogo več, kot smo smeli za prvo leto pričakovati.

Med tujimi mojstri se je počasi vnela tiha borba. Ko je vodil Avstrijec Höll s 86 metri in ko so bila vsa usta v »živijo« klicih odprta, sta se brata Ruuda spogledala in odločila zbrati vse sile, da bo športna čast Norvežanov tudi v Planici ohranjena.

Med najhitrejšimi tekači je Francoz Ladoumergue, ki je sedaj začel nastopati v cirkusu. Na tem stroju — vrteči se podlagi — kaže svojo umetnost v hitrem teku

V zgodovini športa bo ostalo zapisano...

V zgodovini športa bo ostalo zapisano: 25. marca 1934. leta je skočil Birger Ruud v Planici 92 m. To je bil prvi, četudi neoficijski rekord na naših tleh. Planiška skakalnica je mahoma zaslovela po vsem svetu.

Mislite o rekordih kakor hočete, kdor je dogodke v Planici videl, se je razgibal in navdušil. Ljudje, ki so prišli pogledat, so bili zadovoljni do vrha. Prvi so bili veseli, da so vse na lastne oči videli, drugi, da se je zgodila senzacija na naših tleh, tretji, da so postavili rekord na skakalnici, katero je zgradil naš človek.

V večernih urah, ko je gledalcem še brnelo v ušesih vrtojanje hlač drznih skakačev, ko so bile slike letelih smučarjev še žive in sveže, se je raznesla novica po vsem svetu. Berlinski radio je poročal: v Planici v Jugoslaviji je skočil Birger Ruud na novi skakalnici 92 metrov. Vest je toliko fantastična, da jo javljamo z rezervo. Slično so se oglašale tudi druge radiopostaje. Birgerja Ruuda so klicali k telefonu in v nekaj dneh so pisali vsi veliki listi o športnem dogodku v Planici. Nemški strokovni list »Der Winter« je svojim čitateljem celo obljubil, da bo olimpijska skakalnica v Garmisch-Partenkirchenu prav takšna, kakor ona v Planici.

Tisto noč po Planici sem spal v Bohinju in doživel veličastne skoke še enkrat: slišal sem Johnstoneve vzdihne v zraku, videl drzne obraze v nadčloveški zbranosti, videl leteče Norvežane, ki so švigali daleč in globoko. —du.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najbližšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«. ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Ponedeljek, 22. marca: 12 Baletna glasba (12.30) 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas. spored, obvestila — 13.55 Pisan drobšč (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Zdravniška ura: Higijena obleke (g. dr. Anton Brecl) — 18.20 Stare češke narodne pesmi (plošče) — 18.30 Slovenska narodna pesem (g. Fr. Marolt) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Filozofija Božidarja Kneževića — ob obletnici njegovega rojstva (dr. Ksenija Atanasjevič) — 19.50 Zanimivosti 20 Rezervirano za prenos — 21.15 I. ura moderne francoske klavirske glasbe. Predava in izvaja na klavirju 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Pesmice za kratke čas (Jezek in Jožek).

Drugi programi

Ponedeljek, 22. marca: Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Cel. 20.30 Orkestralni koncert — 21.30 Tamberice — Dunaj: 20 Koncert po željah — 21.30 Simfonični koncert — 21.50 Gigli poje — 22.30 Stara dunajska glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 21 Opereta Rim-Bari: 21 Planinski in vokalni koncert — Praga: 19.25 Vojška godba — 21.30 Simfonične variacije — 22.30 Planino — Varšava: 20.15 Nabožno petje — 21 Filharmonični koncert — Königsberg: 20.55 Alžaska narodna glasba — Frankfurt: 20.10 Pomlad je tu — Moskva: — 20.30 Sodobna nemška glasba — Berolmünster: 20.10 Komorni koncert —

Naročajte Slovenski dom!

J. Jurca:

Beg čez Azijo

Skočil sem na dvorišče med pse in ugledal kup čehov, ki so z nasajenimi bajoneti suvali in bili okrog sebe. Z veliko težavo sem pse odpodil. »Ho, ti si pa Avstrijec!« se je oglašil komandant, ki je takoj spoznal, da nisem Rus, čeprav sem govoril rusko. »Ti pojdeš z nami!«

Domáci so vse to čuli in so se potuhnili. Romp, romp, s puško po vratih. »Odprite, če ne vam stolčemo vrata!« Čakajoč, da se vrata odpro, me je komandant vprašal, koliko ujetnikov nas je tu. »Samo jaz!« Da je še en ujetnik — Madžar, se nisem upal povedati, da bi mu kaj ne naredili.

»Ako nam ne odprete takoj vrata, bomo streljali!« je zakričal komandant. Zdaj se je starejši sin ojunatil in je odprl vrata ves preplašen.

»Dva nova tovariša. — Žitna polja v Sibiriji. — Dva nova tovariša. — Draginja narašča. — Omsk kot vojaško taborišče.«

Cas setve je bil tu. V tistem kraju Sibirije, kot sem bil jaz, leži sneg skoraj do konca maja. Potem pritisne taka vročina, da v nekaj dneh skopni in že prično sejati. Zdaj delajo noč in dan. Koliko konj in volov pogine zaradi prehitrega napora.

Zemlja je lepo črna kot pri nas na barju. Raste brez gnjenja. Kdor zamudi čas setve, ima jeseni zeleno pšenico. Ker je zemlja ravna kot morje in brez kamenja, jo je lahko obdelovati. Čuhnov je imel več takih bukarjev (plugov), ki so imeli po več klin. Zapregel je več parov konj in ko je potegnil enkrat skoz, je že imel za eno našo leho zoranega polja.

Jaz na polje nisem šel, temveč sem dobil še enega pomagata, Avstrijca iz Ukrajine. Začela sva pripravljati les za vozove. Deset novih voz, so naročili Čuhnovi, morava izdelati. Sekala sva

breze in jih porabila, kolikor jih je bilo, le dva metra od zemlje, vse drugo je bilo za drva.

Ker sva delala v dvoje, je bil mnogo krajši čas. Toda po domu le nisem nehal kopneti. Ko se je naredil mrak, sem izginil v gozdno samotno: to je bilo moje največje veselje. Premišljeval sem svojo usodo in mislil na dom in starše. Oj, kako goreče sem molil vsak večer za srečno svidenje, za očeta, mater, brata, sestro in za svoje padle tovariše! Potolažen sem potem odšel k večerji.

Neko nedeljo se mi je le posrečilo, da sem kupil staro uro, ki je na žalost šla samo nekaj dni. Uvidel sem pa le, da je bil polet ob 11 zvečer še dan in da se je zdanilo že ob 2 jutraj, da smo torej imeli le dobri dve uri spanja in da smo delali najmanj 20 ur na dan.

Mojemu tovarišu Ukrajincu so se kmalu odprle oči, da pri Čuhnu ne bo kruha zanj. Zavil je svoje reči skupaj in se je poslovil že čez mesec dni, ne da bi izterjal svoj zaslužek.

Ko je jeseni prišla pšenica rumeneti, me je povabil Prokopi, naj si ogledam njihova žitna polja. Kaj takega še nisem zrl v svojem življenju! Kamorkoli sem pogledal, povsod je rastle pšenica enako visoka in enako rumena. Koliko žanjic bi bilo treba pri nas! Tu so pa zapregli ogromne stroje, ki so pšenico želi, vezali jo v snope in jo tudi že zlagali.

Pšenico so po mojem mnenju to leto lahko in tudi drago prodali. Začeli so praviti, da bodo delali novo hišo. Aleksander, za Prokopijem najstarejši sin, se je odpravil v Omsk in je pripeljal dva mizarja — Avstrijca, rodome Nemca, živeča pred vojno na Madžarskem. Bila sta oba že bolj priletna. Eden se je pisal Horek, drugi Kremez.

Dan je bil vedno krajši, kolikor bolj je šlo na zimo. Da bi nas Avstrijce kolikor mogoče bolj izkoristili, so kupili v Omsku pod roko cel svet petroleja. Kupili so tudi svetilko in smo potem delali kot v tovarni: jaz vozove in sani, mizarja okna, vrata in omare. Delali smo noč in dan in

še za nedeljo nam je brihtni gospodar pripravil kaj nujnega.

Draginja je to zimo res silno naraščala. Ko sta se Prokopi in Aleksander nekega jutra odpravila na saneh v Omsk, sta vzela s seboj tudi mene, da bi si v mestu kupil suknjo. Komaj sem nekoliko povprašal po cenah, sem že moral potihem ugotoviti, da se bom vrnil brez suknje, ker je že cena samega blaga za suknjo daleč presežala mojo celoletni zaslužek!

V Omsku je takrat mrgolelo vojaštva. Češki legionarji so se samozvestno sprehajali z Rusinami po ulicah. Nekateri so kar po dve vodili pod pazduho. Nehote mi je prišlo na misel: fantje, izgubljeni ste! Tudi mi nismo bili v Perziji dosti boljši, zato nas je doletela taka kazen, da smo nažg umirali v pušavi.

Zašel v sibirski stepi. — Na delu v mlinu v Marjanovki.

Majši Čuhnovi sinovi so mi povedali, da sta Prokopi in Aleksander kupila velik mlin tam nekje pri Marjanovki, 90 vrst ali 100 km daleč oddol. Koliko je bilo resnice na tem, sem uvidel, ko je Aleksander prišel povedat, naj se pripravimo mi vsi trije: jaz, moj tovariš in in Latiš, kovač, rodome Rus, ki je šele prišel k Čuhnovim, da se bomo odpravili delat v mlin poslopje za stroje. Tam imajo sedaj motor na bencin, namesto katerega bodo postavili parovik, t. j. stroj na paro, ki so ga doslej rabili le ob mlačvi.

Latiš, ki je bil tudi strojnik, je parni stroj razdel, nakar smo ga naložili na več sani. Tudi našo delavnico smo izpraznili in naložili orodje na vozove, tako da nas je bila cela karavana. Dne 24. decembra 1918 jutraj smo se odpravili. Jaz sem dobil sani, naložene z vretami ovsa. Vprežena sem imel dva majhna in iskra konjčka. Krenili smo čez železnico proti zahodu. Mraz je bil tako hudo, da je kar valoval po snegu kot polnetna vročina po razgreti zemlji. Gotovo je bilo 35—40 stopinj pod ničlo. Zavil sem bil v kočuh,

ki je bil tako dolg, da se mi je vlekel po tleh, spodaj sem pa oblekel vse cunj, kolikor sem jih imel, in me je še mrazilo. Zato sem večkrat skočil z voza v sneg in šel peš, obut v gorke pimi — copate.

Bil sem zadnji, ker sem imel nalogo, da pazim, če bi kdo izmed voznikov kaj izgubil. Ze smo se vozili ves dan čez stepe. Ko se je že mrazilo, sem ustavil konja in stopil v stran. Ko sem sedel nazaj na sani in pogljal konja, nista hotela ali mogla potegniti, temveč sta se zaganjala drug v drugega. Ker ju nisem mogel zagnati, sem vzel bič, skočil zopet v sneg in udaril po obeh hkrati. Kot blisk sta sedaj potegnili. Prej ko sem se mogel povzpeti na sani, sta že divje odbrzela. Tekel sem za njima, vpil brrrr — na ta klic se sibirski konj ustavi — toda konjčka se nista zmenila za moje klice.

Kaj ko pa zdaj? Ostal sem sredi sibirske stepe. Dolgo sem taval in prišel slednjč do vzajemke: ute brez vrat in oken. Čeprav je bilo notri še več snega kot zunaj, sem vendarle zlezel vanjo, da bi bil bolj varen pred volkovi. Stojč v tej uti, sem se spomnil, da je noč svet večer. Oh, kakšni spomini! Kako je bilo na ta večer veselo, ko sem bil še doma! Danes pa čakam kot preganjana divja zver na žalosten konec. Pokleknil sem v sneg in goreče molil, moj duh je pa plaval daleč, daleč preko mrzlih step v domači kraj, v hišico, kjer so klečali oče, mati, sestra in brat, in prosili Jezusčka naj se že vrnem.

Zdrnil sem se, obraz in roke so mi že odvečene. Začel sem se drgniti, skakal sem in mahal z rokami okrog sebe. Kako dolga je bila zopet ta noč! Komaj sem pričakal, da se je naredil dan! Kam naj se sedaj obrnem? Kako naj pridem do kakih ljudi? Že sem hotel nazaj k uti in zopet od tam vzeti drugo smer, ko sem zagledal v daljavi dva jezdec. Začel sem kričati in mahati s kapo in res sta me opazila in obrnila konja proti meni. Kd sta prijezdila bližje, sem spoznal v njiju Prokopija in nekega Rusa.